

UCHWAŁA NR
RADY GMINY RASZYN
z dnia.....

w sprawie uchwalenia Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2023 – 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022r. poz. 447 ze zm.) Rada Gminy Raszyn uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Raszynie na lata 2023 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Raszyn.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Elwira Koguzska

Hanna Karpińska-Karolak
radca prawny
KL-R-983

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 rok o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy.

Program uwzględni działania niezbędne do realizacji wsparcia rodziny wynikające z ustaw oraz zdiagnozowanych potrzeb, określa działania ich wskaźniki oraz realizatorów. Program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze wspierania dziecka i rodziny w latach 2023 – 2025.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Małgorzata Rogalska

GMINA RASZYN

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2023-2025**

Wprowadzenie.....	3
Podstawowe dane o mieszkańcach i gminie.....	8
Zagrożenia współczesnej rodziny zamieszkałej gminę Raszyn.....	17
Analiza szans, zagrożeń, mocnych oraz słabych stron	31
Dane dotyczące Programu.....	34
Cele Programu.....	35
Działania, realizatorzy, wskaźniki i źródła finansowania.....	36
Zakończenie.....	40

Rodzina w ujęciu prawnym, socjologicznym i biologicznym

Fundamentem wszystkich społeczeństw, niezależnie od miejsca i czasu, jest rodzina. Ta najmniejsza grupa społeczna jest obecnie przedmiotem zainteresowań socjologów ludności, demografów, a także politologów. Rodzina przejawiała się również jako obiekt zainteresowań starożytnych myślicieli. Dom rodzinny to środowisko, w którym każdy małoletni członek poddawany jest socjalizacji pierwotnej, która kształtuje uczucia, postawy, system wartości, normy i wzory postępowania każdego człowieka. Pozostałe instytucje lub grupy społeczne wywierają mniejszy wpływ na jednostkę; wówczas mamy do czynienia z socjalizacją wtórną: "W porównaniu z jakąkolwiek organizacją i instytucją, z jakimkolwiek społeczeństwem i państwem, rodzina zawsze pozostaje społecznością pierwotną i dla człowieka ma największe znaczenie."¹

W naukach społecznych istnieje wiele definicji pojęcia "rodzina". Według wybitnego polskiego socjologa Jana Szczepańskiego, rodzina to "grupa złożona z osób połączonych stosunkiem małżeństwa i stosunkiem rodzice - dzieci"², natomiast zdaniem Zbigniewa Zaborowskiego, rodzina jest "grupą naturalną opartą na związkach krwi, małżeństwa lub adopcji".³ Z kolei Adamski wyodrębnił cechy wyróżniające rodzinę jako grupę społeczną, mianowicie, wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność, ciągłość biologiczna oraz wspólna kulturowa duchowa. Wraz z przeobrażeniami społeczno - demograficznymi kryteria wyodrębnione przez Adamskiego uległy przemianom. Pojęcie rodzina w prawie cywilnym nie jest zdefiniowane; zagadnienie to jest uregulowane w ustawie Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z dnia 25 lutego 1964 roku (Dz. U. z 1964 nr 9 poz. 59 ze zm.). Według artykułu 23 kodeksu rodzinnego "zawarcie związku małżeńskiego stanowi zdarzenie prawne, którego bezpośrednim następstwem jest założenie nowej rodziny".⁴ Zgodnie z zapisem w Konstytucji Rzeczypospolitej art. 18 "małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej". Artykuł 71, ust. 1 zawiera zapis gwarantujący pomoc rodzinom znajdującym się w trudnym położeniu materialnym i społecznym, szczególnie rodzinom wielodzietnym i niepełnym. Z kolei artykuł 72, ust. 1 mówi o zapewnieniu dziecku prawa do ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Jak wynika z powyższych zapisów, władze samorządowe w obliczu zagrożenia stabilizacji rodziny lub wystąpienia dysfunkcji, zobowiązane są do podjęcia działań, które będą miały na celu

¹ L. Dyczewski, *Rodzina twórcą i przekazicielem kultury*, Lublin 2003, s. 9

² J. Szczepański, *Elementarne pojęcia socjologii*, Warszawa 1972, s. 149

³ Z. Zaborowski, *Rodzina jako grupa społeczno-wychowawcza*, Warszawa 1980, s. 14.

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz.59)

niwelację owych problemów oraz ochronę poszczególnych członków rodziny. Trudności jakie pojawiają się w danych rodzinach mogą być złożone, a ich rozwiązanie często wymaga zestawu wielu złożonych zadań. Główne przyczyny, które zaburzają społeczny ład w funkcjonowaniu rodziny, to uzależnienia członków rodzin od alkoholu i substancji psychoaktywnych, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz bezrobocie, które z kolei może przyczynić się do wystąpienia ubóstwa. Rodziny wśród których pojawi się przynajmniej jeden z powyższych problemów powinny zostać poddane obserwacji, a następnie należy im dostarczyć wsparcia. Rodzina ma szczególne oddziaływanie na socjalizację dziecka. Dysfunkcje w rodzinie bezpośrednio przekładają się na osobowość dziecka oraz na jego poczucie bezpieczeństwa oraz potrzeby miłości i przynależności. Władze samorządowe podejmując działania pomocowe i profilaktyczne, powinny przede wszystkim mieć głównie na uwadze podstawową rolę opiekuńczą i rodziny w rozwoju dziecka.

„Wśród osób wspólnie mieszkających wyodrębnia się rodziny. Podstawową informacją, która umożliwia wyodrębnienie rodzin biologicznych, jest ustalenie stopnia pokrewieństwa w stosunku do określonej osoby oraz wskazanie dla każdej osoby jej współmałżonka i rodziców (jeżeli takie osoby zamieszkują wspólnie). W NSP 2021 ustalenie relacji rodzinnych osób polegało na wskazaniu w pytaniach formularza spisowego ojca, matki oraz współmałżonka/partnera(ki) spośród osób wspólnie zamieszkujących w danym mieszkaniu.

W statystyce publicznej **rodzina biologiczna (nuklearna)** definiowana jest jako dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (kohabitanci) – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko. Jest to definicja wykorzystywana m.in. w spisach powszechnych ludności i mieszkań. Przytoczona definicja najlepiej odzwierciedla faktyczny obraz różnych form życia rodzinnego we współczesnym świecie przy zachowaniu obowiązującego w Polsce prawa, obejmując zarówno tradycyjnie pojmowane rodziny, jak i ich alternatywne formy.

Zgodnie z powyższą definicją wyróżnia się następujące typy rodzin biologicznych:

- małżeństwo bez dzieci,
- małżeństwo z dziećmi,
- związki niesformalizowane bez dzieci,
- związki niesformalizowane z dziećmi,
- matka z dziećmi,
- ojciec z dziećmi.

Związek niesformalizowany oznacza utrzymywanie więzi psychicznych, fizycznych i/lub ekonomicznych natury małżeńskiej (bez zawierania związku małżeńskiego) pomiędzy dwiema

osobami. W poprzednich spisach pozycja ta w stosowanej w statystyce typologii rodzin była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

Rodzina pełna to oboje rodziców z dzieckiem/dziećmi (naturalnymi lub adoptowanymi), natomiast rodzina niepełna to jeden rodzic z dzieckiem/dziećmi, tj. samotna matka z dziećmi lub samotny ojciec z dziećmi.

Jako dziecko określa się osobę w każdym wieku, która pozostaje w gospodarstwie domowym wraz z obojgiem lub jednym z rodziców. Do dzieci zalicza się również pasierbów oraz dzieci przysposobione¹

W opracowaniu GUS „Rodziny - wyniki wstępne NSP 2021” znajdują się dane sygnałowe, które charakteryzują rodzinę w ujęciu krajowym:

- spadek liczby rodzin o 7,4% w ciągu dekady;
- małżeństwa z dziećmi to nadal najczęstszy typ rodziny w Polsce, a ich udział w strukturze rodzin wynosił prawie 42%;
- Na wsi małżeństwa z dziećmi stanowiły blisko połowę rodzin tam zamieszkałych;
- ponad połowa par pozostających w związkach niesformalizowanych to rodziny z dziećmi;
- udział rodzin niepełnych w ogólnej liczbie rodzin wynosił 22,6% i w porównywaniu do 2011r. pozostał na tym samym poziomie;
- najwięcej rodzin z dziećmi zamieszkuje w woj. Podkarpackim(50,0%), natomiast najniższy udział odnotowano w woj. Dolnośląskim i zachodniopomorskim (po 40,3%)⁵

Za pomoc rodzinom zagrożonym marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym odpowiedzialne są następujące grupy zawodowe: pracownicy socjalni, pedagodzy, policja, asystenci rodzin, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia (pielęgniarki szkolne i środowiskowe), specjaliści zatrudnieni w placówkach oświatowych, psychologowie. Jedynie dzięki odpowiedniemu zestawowi interdyscyplinarnych działań podjętych przez przedstawicieli tych grup możliwe jest przywrócenie prawidłowych funkcji rodziny. Efektywna pomoc skierowana do rodzin doświadczających trudności oraz właściwa pomoc dzieciom pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym może zostać zrealizowana poprzez współpracę instytucji, organizacji oraz służb, które świadczą pomoc rodzinom na poziomie gminy.

⁵Opracowanie Narodowy Spis Powszechny 2021

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022 to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu podniesienie efektywności oraz skuteczności działań podejmowanych przez instytucje samorządowe na rzecz rodzin zamieszkujących gminę Raszyn. Adresatem Programu są rodziny zamieszkujące gminę Raszyn, a w szczególności rodziny borykające się trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz innymi problemami społecznymi, które narażają owe rodziny na wykluczenie społeczne.

Umocowania prawne dokumentu w obowiązujących ustawach i aktach normatywnych

Priorytetowe kierunki zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2023-2025 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie kraju, na poziomie wojewódzkim oraz gminnym. Niniejszy rozdział przedstawia opis podstawowych dokumentów prawnych, które stanowią przesłanki dla niniejszego Programu.

Elementarnym aktem prawnym, który reguluje instytucje rodziny jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności art. 16, wymieniony w pierwszej części dokumentu. Podstawą prawną do realizacji niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz.135) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Inne podstawy prawne ważne z perspektywy planowanych działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2023-2025 to m.in. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka art. 16, Europejska Karta Społeczna pkt. 16⁶, Kodeks Rodzinny oraz Kodeks Opiekuńczy.

Poza ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku (t. j. Dz. U. z 2013r. poz.135) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podstawą prawną ujętych działań w programie są:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;

⁶Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U.99 r. 8. 67).

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty;
- Ustawa z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2003 Nr 228, poz. 2255, ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych;

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 jest spójny z celami Programu Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025

Podstawowe dane o mieszkańcach i gminie

Informacje ogólne o gminie

Gmina wiejska Raszyn położona jest w województwie mazowieckim w powiecie pruszkowskim. Gmina zajmuje powierzchnię 43,89 km². Siedzibą gminy jest miejscowość Raszyn. Gmina leży na Równinie Warszawskiej nad rzeką Raszynką. Do gminy Raszyn należą 22 sołectwa: Dawidy, Dawidy Bankowe, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle, Janki, Jaworowa I, Jaworowa II, Laszczki, Łady, Nowe Grocholice, Podolszyn Nowy, Puchały, Raszyn I, Raszyn II, Rybie I, Rybie II, Rybie III, Sękocin Nowy, Sękocin Stary, Słomin, Wypędy.

Gminy sąsiadujące z gminą Raszyn to Lesznowola, Michałowice, Nadarzyn, Warszawa.

Mapa nr 1. Gmina Raszyn.

Na terenie gminy Raszyn zlokalizowany jest pałac z I połowy XVII wieku, zabytkowy rzymskokatolicki kościół parafialny św. Szczepana oraz rezerwat przyrody - Stawy Raszynskie.

Infrastruktura edukacyjno – opiekuńcza

Liczba dzieci do 18 r.ż. na terenie gminy Raszyn w 2021 roku wyniosła 4729. Liczba dzieci pozostająca na terenie gminy dla których występuje potrzeba stworzenia oferty opiekuńczo - edukacyjnej wynosi 3972. Jest to liczba dzieci do czasu ukończenia szkoły podstawowej. Na terenie gminy nie ma szkół ponadpodstawowych. Oferta takich szkół znajduje się w bliskim sąsiedztwie dzielnic m. st. Warszawy oraz sąsiadujących gmin.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci do 6 r.ż. (5 lat i 12 m-cy)	1342	1384	1423	1414	1428
Liczba dzieci obowiązkowe przygotowanie przedszkolne tzw. „0”	248	215	241	259	282
Liczba dzieci w wieku szkoły podstawowej 7 – do 15 lat (14 lat i 12 m-cy)	2009	2060	2045	2238	2262
Dzieci 15, 16, 17 lat	621	640	657	711	757
Ogółem do 18 r.ż.	4220	4299	4366	4622	4729

Tabela nr 1 : liczba dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym na terenie gminy Raszyn na podstawie GUS BDL opracowanie własne

W danych przedstawionych w tabeli powyżej obserwujemy wzrost liczby dzieci w każdej grupie wiekowej.

Dla każdej z tych grup na terenie gminy zapewnione jest miejsce w placówkach oświatowych publicznych i niepublicznych. Gmina nie ma na swoim terenie żłobka publicznego ale jest w trakcie realizacji takiej inwestycji tj. budowy tego obiektu.

W gminie Raszyn funkcjonują następujące publiczne jednostki oświatowe (liczba dzieci w placówkach dane z 2021 roku):

- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 „Pod Topolą” ul. Pruszkowska 21c, Raszyn (97 dzieci)
- Przedszkole nr 2 „W Stumilowym Lesie” ul. Lotnicza 43a, Raszyn (179 dzieci)
- Przedszkole nr 3 „Wyspa Skarbów” ul. Poniatowskiego 18, Raszyn (239 dzieci)
- Przedszkole w Falentach, ul. Opackiego 44, Falenty (72 dzieci)
- Przedszkole w Sękocinie ul. Sękocińska 20, Sękocin Stary (45 dzieci)

- Przedszkole Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ładach ul. Długa 49, Łady (203 dzieci)
- Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie, ul. Szkolna , Raszyn (1202 dzieci)
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Ładach ul. Długa 49, Łady (509 dzieci)
- Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie ul. Wierzbowa 5, Słomin (274 dzieci)

Niepubliczne placówki oświatowe:

- Przedszkole "Pociecha" ul. Ceramiczna 9, Rybie (74 dzieci)
- Przedszkole "Bajkowe" ul. Jesienna 16, Raszyn (45 dzieci)
- Przedszkole „Akademia Misia Uszatka” ul. Sokolnickiego 13, Raszyn (21 dzieci)
- Przedszkole „Dobre Przedszkole” ul. Falencka 13, Falenty Nowe (58 dzieci)
- Przedszkole „Moje Przedszkole” ul. Stefana Starzyńskiego 46a, Dawidy Bankowe (40 dzieci)
- Przedszkole „Zebra” ul. Rubinowa 15, Rybie (60 dzieci)
- Przedszkole „Gwiazdeczka” ul. Ogrodowa 16, Raszyn (42 dzieci)
- Przedszkole „Smyk” ul. Wschodnia 18, Raszyn (20 dzieci)
- Przedszkole „Łowcy Przygód” Aleja Krakowska 16, Janki (30 dzieci)
- Przedszkole „Mały Da Vinci” ul. Warszawska 41a, Dawidy Bankowe (41 miejsc)
- Żłobek „Akademia Misia Uszatka” ul. Sokolnickiego 13, Raszyn (30 dzieci)
- Żłobek „Łowcy przygód” Aleja Krakowska 16, Janki (14 dzieci)
- Żłobek „Mali odkrywcy” Aleja Krakowska 16, Janki (22 dzieci)
- Żłobek „Mały Da Vinci” ul. Warszawska 41a, Dawidy Bankowe (12 dzieci)

Placówki oświatowe oferują także szereg zajęć pozalekcyjnych oraz działań wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w oparciu o Programy Wychowawcze i Programy Profilaktyki. W obszarze opieki zdrowotnej uczniów istotne jest, iż dla wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, dla których Gmina Raszyn jest organem prowadzącym, świadczona jest opieka pielęgniarska. W każdej ze szkół zatrudniona jest pielęgniarka szkolna na pełnym etacie a także psycholog i pedagog.

W zasobie gminy znajdują się dwa dzienne ośrodki wsparcia służące potrzebom dzieci. Zaliczamy do nich Ognisko Wychowawcze w Jaworowej oraz Świetlicę Środowiskową „Świetlik” w Rybiu. Obydwie placówki łącznie zapewniają miejsce dla 60 dzieci/młodzieży. Placówki mają charakter otwarty, nieodpłatnie zapewniają dzieciom organizację czasu wolnego, pomoc w odrobieniu lekcji oraz opiekę wykwalifikowanej kadry.

Infrastruktura kulturalno - sportowa

Do zasobów instytucjonalnych w zakresie upowszechniania, edukacji kulturalnej oraz zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych w gminie Raszyn należą:

Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie ul. Poniatowskiego 20, Raszyn;

- Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaworowej ul. Warszawska 95, Jaworowa;
z bogatym księgozbiorem w formie tradycyjnej i w formie elektronicznej;

Centrum Kultury Raszyn, Aleja Krakowska 29a, Raszyn;

- Austeria Filia Centrum Kultury Raszyn Al. Krakowska 1, Raszyn;
- Filia Centrum Kultury Raszyn w Falentach ul. Hrabska 2, Falenty;

Centrum Kultury Raszyn oferuje szeroki wachlarz zajęć i warsztatów dla mieszkańców w tym i dla dzieci, konkursy, spektakle i widowiska muzyczno teatralne.

Centrum Sportu Raszyn.

Mieszkańcy gminy Raszyn mają możliwość korzystania z obiektów sportowych Centrum Sportu Raszyn takich jak:

Hala sportowa – ul. Sportowa 30, Raszyn;

Pływalnia kryta – ul. Sportowa 30, Raszyn;

Stadion piłkarski im. K. Jedynaka – ul. Sportowa 30, Raszyn;

Park Jordanowski – ul. Sportowa 30, Raszyn;

Boisko Orlik Raszyn - ul. Pruszkowska 21 b, Raszyn;

Boisko Wronik – ul. Unii Europejskiej 2, Raszyn.

Na terenie gminy znajduje się dziesięć placów zabaw dla dzieci oraz terenów rekreacyjnych połączonych z siłowniami zewnętrznymi dla młodzieży i osób dorosłych znajdujących się w następujących lokalizacjach:

L.p.	Adres	Przeznaczenie terenu
1	Raszyn, ul. Jesienna	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna
2	Raszyn, ul. Wybickiego- Park	Siłownia zewnętrzna
3	Nowe Grocholice, ul. Moniuszki	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna
4	Nowe Grocholice, ul. Błotna	Teren rekreacyjny
5	Sękocin Las, ul. Wierzbowa	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna

6	Puchały, ul. Centralna	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna
7	Falenty przy OSP	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna
8	Janki ul. Falencka	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna
9	Dawidy Bankowe, ul. Oleńki	Plac zabaw+ siłownia zewnętrzna
10	Dawidy Bankowe, ul. Miklaszewskiego	Plac zabaw + siłownia zewnętrzna

Tabela nr 2: Plac zabaw dla dzieci; Dane Urząd Gminy Raszyn 2022

Infrastruktura mieszkaniowa

	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	77	76
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne	168	171
Liczba mieszkań socjalnych	19	19
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	86	79

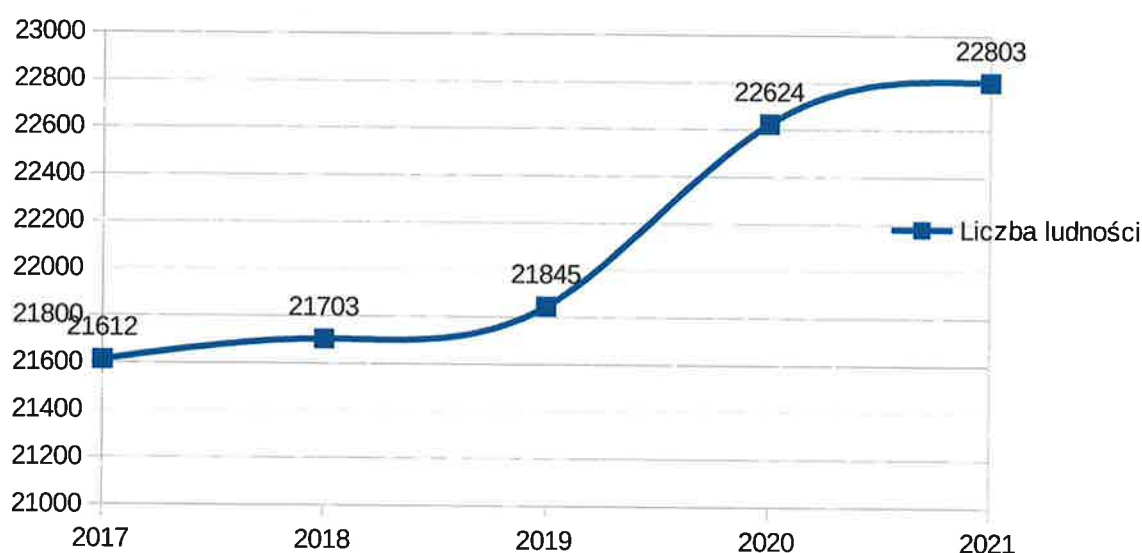
Tabela nr 3: Infrastruktura mieszkaniowa gmina Raszyn - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2021 rok.

W zasobach mieszkaniowych gminy Raszyn znajduje się 19 mieszkań socjalnych. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy wyniosła 76. Infrastruktura ta powiększa się w ramach środków posiadanych przez gminę. W 2010 roku w gminie wybudowano 3 budynki mieszkalne, w których znajduje się 13 mieszkań socjalnych. Infrastruktura gminna powiększy się o nowy budynek komunalny budowany we wsi Podolszyn Nowy w którym zaplanowano 30 lokali socjalno – komunalnych.

Struktura demograficzna mieszkańców

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższa tabela przedstawia liczbę ludności faktycznie zamieszkałą w gminie Raszyn w latach 2017-2021 ogółem (dane dotyczą stanu na dzień 31 grudnia każdego roku). W grudniu 2021 roku gminę Raszyn faktycznie zamieszkiwało 22803 mieszkańców ogółem, w tym 10989 mężczyzn oraz 11814 kobiet. Na 100 mężczyzn w gminie przypada średnio 108 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia gminy Raszyn w 2021 roku wyniosła 519,3 osób/km².

Liczba ludności w gminie Raszyn w latach 2017 - 2021

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Raszyn w latach 2017-2021 według faktycznego miejsca zamieszkania. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności w gminie systematycznie wzrasta, jednak poniższa tabelka wskazuje, że przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) na 1000 mieszkańców od 2020 roku tj. od roku pandemii jest ujemny i na przestrzeni lat wygląda następująco:

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Przyrost naturalny ogółem	64	40	39	-20	-27
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	2,97	1,85	1,79	-0,89	-1,19

Tabela nr 4: Przyrost naturalny w gminie Raszyn; dane GUS Bank Danych Lokalnych

Sytuacja społeczna kształtowana jest również przez zmiany w modelu rodziny. W gminie Raszyn liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności ulegała wahaniom. Wskaźnik liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności w 2021 roku przyjął wartość 3,8 i jest niższy w porównaniu do lat poprzednich.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zawartych małżeństw	68	97	98	75	86
Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	3,2	4,5	4,5	3,3	3,8

Tabela nr 5: Małżeństwa zawarte w ciągu roku w gminie Raszyn. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Jednym z najczęściej stosowanych mierników zaawansowania procesu starzenia się jest wskaźnik starości, przedstawiający udział osób starszych wśród ogółu populacji. W 2021 roku współczynnik starości, przedstawiający udział kobiet oraz mężczyzn w wieku poprodukcyjnym wśród ogółu populacji w gminie wyniósł 21,88%. Starzenie się społeczeństwa wraz ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym przyczynia się do powstania problemów ekonomicznych, finansowych oraz społecznych. Ten niekorzystny trend demograficzny zachodzi w skali ogólnokrajowej. W stosunkowo niedługim okresie czasu starzenie ludności w gminie nasili się.

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.

Gmina Raszyn	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba ludności	21612	21703	21845	22624	22 803
Przedprodukcyjny	19,53	19,8	19,99	20,43	20,74
Produkcyjny	59,74	58,89	58,26	57,92	57,38
Poprodukcyjny	20,73	21,31	21,75	21,65	21,88

Tabela nr 6: Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku; Dane GUS BDL opracowanie własne

Obecnie widoczny jest stopniowy wzrost liczby ludności w gminie Raszyn. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym (57,38% osób w 2021 roku), zaś liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest niższa niż liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Analizując strukturę wieku ludności gminy można zaobserwować, że od 2017

roku stopniowo spada odsetek osób w wieku produkcyjnym a wzrasta w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) i poprodukcyjnym.

Sytuacja w gminie Raszyn jest zbliżona do sytuacji demograficznej w powiecie przuskowskim.

Ludność w wieku	Polska	Województwo mazowieckie	Powiat przuskowski	Gmina Raszyn
Przedprodukcyjnym (0-17 lat)	18,45%	19,40%	20,94%	20,74%
Produkcyjnym (18-59/64 lat)	59,05%	58,97%	57,86%	57,38%
Poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej)	22,50%	21,63%	21,20%	21,88%

Tabela nr 7: Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatu przuskowskiego zakładają, że w przyszłości w związku ze starzeniem się ludności, wystąpi znaczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, stopniowo zmniejszać się będzie natomiast odsetek ludności w wieku produkcyjnym oraz zmniejszać się będzie odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczyniają się do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym.

Przeobrażenia w strukturze demograficznej ludności w gminie Raszyn spowodowane są zmianami w przyroście naturalnym, wydłużeniem czasu trwania życia, a także migracjami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Roczny napływ ludności na terenie gminy przekracza wielkość odpływu co oznacza że saldo migracji jest dodatnie.

Liczba osób	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo migracji ogółem	34	26	101	170	219
Saldo migracji wewnętrznych	19	5	64	142	186
Saldo migracji zagranicznych	15	21	37	28	33

Tabela nr 8: Saldo migracji w gminie Raszyn; Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Jednym z najczęściej stosowanych mierników zaawansowania procesu starzenia się jest wskaźnik starości, przedstawiający udział osób starszych wśród ogółu populacji. W 2021 roku współczynnik starości, przedstawiający udział kobiet oraz mężczyzn w wieku poprodukcyjnym wśród ogółu populacji w gminie wyniósł 28,90%. Starzenie się społeczeństwa wraz ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym przyczynia się do powstania problemów ekonomicznych, finansowych oraz społecznych. Ten niekorzystny trend demograficzny zachodzi w skali ogólnokrajowej. W stosunkowo niedługim okresie czasu starzenie ludności w gminie nasili się.

Świadczenia rodzinne

Zasiłki rodzinne

Wybrane świadczenia rodzinne wypłacane w wymiarze średniomiesięcznym.

Rok/ ilość świadczeń średniomiesięcznie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłki rodzinne	625	665	556	420	346
Dodatek urlop wychowawczy	34	28	22	16	15
Samotne wychowanie	27	29	24	18	16
Kształ i rehabili niepełno. dziecka	46	50	44	34	25
Rodzina wielodzietna	77	77	61	49	41

Tabela nr 9: Dane: Kwartalne sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych za IV kwartał 2021 r.

Świadczenie rodzinne przysługują w zależności od dochodu rodziny od tzw. kryterium dochodowego do którego nie wlicza się świadczeń rodzinnych i wychowawczych. Spadająca regularnie liczba świadczeń może oznaczać poprawę sytuacji finansowej rodzin na przestrzeni lat 2017 – 2021.

Świadczenie 500+

W 2016 roku uruchomiono program pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zwany programem 500+. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie 500+ było wypłacane na każde dziecko do 18 roku życia.

Świadczenia wychowawcze w gminie Raszyn.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	1921	1852	3029	3100	3316
Liczba dzieci	2578	2509	4720	4981	5197

Tabela nr 10 : Dane: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za rok 2021.

Analizując ilość wypłaconych świadczeń 500+ możemy zauważyć wzrost liczby ilości rodzin i dzieci korzystających z tego świadczenia, co może oznaczać wzrost ilości dzieci na terenie naszej gminy. Współczynnik dzietności (ilość wniosków = rodzin podzielona przez liczbę dzieci) to wynosił on w roku 2020 liczbę 1,61 a w roku 2021 liczbę 1,57.

Niepełnosprawność

Przedstawione dane wskazują ile niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnej młodzieży znajduje się na terenie gminy. Niepełnosprawność dzieci oznacza orzeczenie o niepełnosprawności, które dziecko otrzymuje do uzyskania 16 roku życia. Po 16 r.ż. dziecko uzyskuje orzeczenie z konkretnym stopniem niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki). Liczby osób w tabeli pozostają w podobnej wysokości z lekką tendencją wzrostową. Świadczenia wymienione w tabeli są przyznawane niezależnie od dochodu.

Rok/ liczba świadczeń	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny wypłacony do 16 r.ż.	123	123	125	123	132
Zasiłek pielęgnacyjny wypłacony dla osoby od 16 do 21 r.ż.	71	75	80	79	84
Świadczenie pielęgnacyjne	78	77	79	77	81

Tabela nr 11 : Ilość świadczeń miesięcznie wypłaconych osobom niepełnosprawnym do 21 r.ż. dane ze sprawozdań rzeczowo finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

Zagrożenia współczesnej rodziny zamieszkującej gminę Raszyn

Bezrobocie

Czynnikiem, który ma negatywny wpływ na funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie jest bezrobocie. Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej, gdyż w takiej sytuacji osoba pozostaje w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem bezrobotni	335	273	207	300	279
Długotrwałe bezrobotni	95	80	61	62	68

Tabela nr 12: Liczba ogółem bezrobotnych i długotrwałe bezrobotnych w gminie Raszyn w latach 2017 - 2021

Stopa bezrobocia rejestrowanego jest to procentowy udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w gminie Raszyn stopa bezrobocia rejestrowanego na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 2,1% i była niższa od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa mazowieckiego 4% oraz niższa od stopy bezrobocia rejestrowanego dla powiatu pruszkowskiego 2,2%. W 2021 roku, grupa zarejestrowanych bezrobotnych z gminy Raszyn liczyła 279 osoby. Poniższy wykres przedstawia statystyki dotyczące bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Stopa bezrobocia %	2,6	2,1	1,6	2,3	2,1

Tabela nr 13: Bezrobocie rejestrowane w gminie Raszyn w latach 2017 – 2021.

Pomoc społeczna

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, jest istotnym elementem przy organizowaniu polityki społecznej. To w rodzinie kształtuje się następne pokolenie i dlatego należy podejmować wszelkie działania by ją wspomagać i chronić. Problemy w rodzinie powiązane są bardzo często z sytuacją materialną, bezrobociem, różnego rodzaju uzależnieniami, chorobami oraz przestępczością. Planowanie działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn, winno zostać poprzedzone diagnozą sytuacji rodzin zamieszkujących gminę.

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines społeczny. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Zgodnie w danymi wykazany poniżej liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie ulega regularnemu obniżeniu. Spadek dotyczy także osób, które długotrwale pobierają świadczenie.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób którym przyznano świadczenie	349	323	286	289	214
Liczba osób długotrwale pobierająca świadczenia	179	169	142	121	62

Tabela nr 14.: Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierająca świadczenie w latach 2017-2021 ; Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej;

Poniżej zostały przedstawione zbiorcze statystyki dotyczące powodów przyznania pomocy rodzinom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie w 2021 roku. Należy pamiętać, że pomoc danej rodzinie mogła zostać udzielona z więcej niż jednego powodu. Jak wynika z poniższych danych, w 2021 roku głównym powodem przyznawania pomocy było długotrwała i ciężka choroba (99 rodzin) ubóstwo (84 rodziny) oraz niepełnosprawność (50 rodzin). Bezrobocie członka rodziny oraz bezradność w przypadku rodziny niepełnej lub wielodzietnej to również częsty powód udzielania pomocy. Z powodu uzależnienia od alkoholu lub narkomanii przez członka rodziny, w 2021 roku z pomocy GOPS korzystało 17 osób, natomiast z powodu przemocy domowej -1 osoba. Jak wynika z poniższego wykresu, obserwowalny jest spadek liczby beneficjentów GOPS w prawie każdej z kategorii udzielania pomocy.

	Powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019	2020	2021
1.	ubóstwo	107	110	104	186	84
2.	sieroctwa	0	0	0	0	0
3.	bezdomność	1	4	6	1	10
4.	bezrobocie	54	40	37	30	41
5.	niepełnosprawność	99	95	91	54	50
6.	długotrwała lub ciężka choroba	173	183	174	110	99
7.	przemoc w rodzinie	3	1	1	1	1
7a	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
8.	Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	24	26	22	7	6
9.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	64	64	51	39	36
10.	trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. C lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach,	0	0	0	0	0
11.	trudności w przystosowaniu do	4	3	5	3	6

	życia po zwolnieniu z zakładu karnego					
12.	Alkoholizm lub narkomania	18	13	11	13	17
13.	Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	17	17	84	5	2
14.	Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0	0	0

Tabela nr 15. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2017-2021 Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Jak wynika ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, do zadań tej instytucji należy praca socjalna, udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, pomoc żywnościowa z Banku Żywności SOS w Warszawie, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, dożywianie dzieci i dorosłych, sprawienie pogrzebu w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. GOPS w Raszynie udziela również pomocy w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków stałych, zasiłków celowych, zasiłków okresowych . W ramach zadań własnych i zleconych gminny ośrodek ustala prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych:

Świadczenia pieniężne realizowane są w formie: zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych jakie ośrodek realizuje należy: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne pokrywane ze środków publicznych, pomoc rzeczowa w tym na ekonomiczne usamodzielnienie się, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych	180	162	180	162	138
Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych	200	183	134	127	101

Tabela nr 16: Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie realizuje również zadania z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tego zadania

GOPS w Raszynie zatrudnił asystenta rodziny oraz współfinansował koszt pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i pieczy instytucjonalnej.

W gminie Raszyn od lipca 2014 roku realizowano również rządowy program skierowany dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny. Ogółem do grudnia 2021 roku wydano Kartę Dużej Rodziny dla 772 osób w 166 rodzinach.

W gminie realizowany był również Program "Posiłek w szkole i w domu". Liczba osób objętych programem wyniosła 91 osób, w tym 47 dzieci do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej. Na terenie gminy obiady opłacane były w przedszkolach i szkołach podstawowych.

Zapewnienie jednego posiłku					
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	144	131	90	93	91
Liczba dzieci	109	101	69	62	47

Tabela nr 17. Program "Posiłek w szkole i w domu" – dane ze sprawozdań GOPS.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako określony rodzaj zachowań zorientowanych na członka rodziny, które naruszają prawa oraz dobre osobiste danej jednostki. Odwołując się do art. 15 § 11 Kodeksu Karnego, osoby wobec których stosowana jest przemoc, narażone są na utratę życia, uszczerbku na zdrowiu fizycznym i/lub psychicznym, naruszenie godności i nietykalności cielesnej oraz wolności. Osoby te narażone są nie tylko na szkody fizyczne, ale przede wszystkim moralne.⁷ W tym miejscu warto wyróżnić kryteria mówiące o tym, kiedy mamy do czynienia z zachowaniami przemocowymi:⁸

- Intencjonalność - działania osoby stosującej przemoc są celowe; nie polegają jedynie na wyrządzeniu krzywd moralnych oraz fizycznych, ale przede wszystkim na osiągnięciu władzy oraz kontroli nad ofiarą.
- Nierówność siły - osoba stosująca przemoc charakteryzuje się nie tylko przewagą fizyczną; nierówność siły może objawiać się poprzez zajmowaną pozycję społeczną, status. Sprawca przemocy odczuwa i okazuje przewagę nad swoją ofiarą.
- Naruszenie godności i pozbawianie praw.

⁷Reszpondek- Marcisz Dominika, Pojęcie przemocy na gruncie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie a przestępstwo z art. 207§ 1 K.K

⁸Reszpondek- Marcisz Dominika, Pojęcie przemocy na gruncie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie a przestępstwo z art. 207§ 1 K.K

- Wywoływanie negatywnych emocji, cierpienia oraz wyrządzanie szkód psychicznych i fizycznych.

Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie jest zazwyczaj zjawiskiem permanentnym. Do głównych czynników ryzyka przemocy należą normy społeczne, które objawiają się w postaci przyzwolenia i akceptacji środowiska na tego typu akty. Inne czynniki to dziedziczenie wzorca przemocy, który może być przekazywany przez starszych członków rodziny na młodsze pokolenia – dzieci będące świadkami przemocy internalizują tego typu zachowania, które następnie są utrwalane w procesie socjalizacji. Uzależnienie i nadużywanie alkoholu oraz stres związany z problemami ekonomicznymi i brak wsparcia od instytucji pomocowych również przyczynia się do występowania zjawisk przemocy. Możemy wyróżnić następujące **typy zachowań przemocowych**:

- przemoc fizyczna (zadawanie bólu fizycznego, obrażeń cielesnych, pozbawienie życia),
- przemoc psychiczna (wywoływanie szkód moralnych),
- przemoc seksualna (wymuszanie na drugiej osobie zachowań seksualnych),
- przemoc ekonomiczna (ograniczanie zasobów finansowych i materialnych, uzależnienie ekonomiczne od sprawcy),
- zaniedbanie.

Badanie zjawiska przemocy jest trudnym zadaniem. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego iż są krzywdzone przez najbliższych, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki CBOS cytowane poniżej. Do zakresu działań władz samorządowych powinna należeć pomoc ofiarom przemocy oraz podejmowanie kroków mających na celu przeciwdziałanie tego typu zjawiskom w rodzinach.

„Ogółem 23% dorosłych Polaków deklaruje, że padło ofiarą przemocy. Co dziesiąty (10%) doświadczył agresji na ulicy, ale nie w pobliżu domu, natomiast co czternasty (7%) – w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania. W domu z aktami przemocy spotkało się 6% dorosłych. Co dwudziesty (5%) padł ofiarą przemocy w lokalu gastronomicznym – restauracji, kawiarni, na dyskotecę. Mniej liczne grupy doświadczyły agresji w pracy bądź w szkole, w środkach komunikacji lub w jakimś innym miejscu (po 3%). Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety przyznają, że zdarzyło im się paść ofiarą agresji (odpowiednio: 28% i 18%).” Większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury”.

⁹

⁹ CBOS „Przemoc i konflikty w domu”, 2009r.

Poniższe zestawienie przedstawia ilość dzieci w rodzinach z założoną Niebieską Kartą.

Dziewczynki i chłopcy do 18 rż. doświadczający przemocy w rodzinie:

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci w rodzinach z Niebieską Kartą	9	9	11	6	23

Tabela nr 18: Dane: Sprawozdanie Zespół Interdyscyplinarny 2021.

Władze gminy Raszyn w latach 2011-2015 realizowały zadania w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.¹⁰ Celem Programu jest przede wszystkim ograniczenie skali zjawiska przemocy wśród rodzin zamieszkujących gminę. Powołano również Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w listopadzie 2011 roku. Cele realizowane przez wszystkie podmioty Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie to: realizacja założeń ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i procedury "Niebieskie Karty", poprawa przepływu informacji i organizacji działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie, poprawa jakości i efektywności współpracy, inicjowanie działań przeciw przemocy na terenie gminy i współtworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, praca nad wykorzystaniem przez osoby doznające przemocy istniejących i realizowanych programów, organizacja i popularyzacja szkoleń, koordynacja działań i inicjatyw poszczególnych placówek, realizacja kampanii przeciw przemocy, podejmowanie współpracy z innymi gminami oraz powiatem w zakresie nowych rozwiązań organizacyjnych i programowych.

Poniższa tabela obrazuje działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Grup Roboczych w latach 2017-2021. Jak wynika z danych, liczba osób, które doznały przemocy domowej systematycznie wzrastała w analizowanym okresie. Spowodowane jest to wprowadzeniem usprawnień w realizacji procedury "Niebieskie Karty", dzięki czemu wzrosła wykrywalność zjawiska występowania przemocy domowej wśród rodzin zamieszkujących gminę Raszyn. Ofiary przemocy domowej to przede wszystkim kobiety, natomiast wśród sprawców przeważają mężczyźni. W 2021 roku liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wyniosła 47, natomiast liczba wszczętych procedur - 28, w tym 11 procedur zostało wszczętych przez policję, 2 procedury przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 5 procedur przez przedstawicieli placówek oświatowych oraz 2 procedury przez przedstawicieli służby zdrowia.

¹⁰ Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym w związku z art.6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180 poz. 1493 z późn. zmianami).

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba procedur NK	27	20	23	17	28
Policja	7	7	9	8	11
GOPS	10	5	9	1	2
Oświata	7	3	1	5	5
Ochrona zdrowia	0	2	2	1	2
GKRPA	3	3	2	2	8
Osoby dotknięte przemocą w rodzinie	51	30	34	19	47
Kobiety	34	23	24	15	35
Mężczyźni	17	7	10	4	12
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	29	24	26	17	28
Kobiety	7	4	9	4	4
Mężczyźni	22	20	17	13	24
Liczba zamkniętych procedur NK	24	23	29	19	49
Liczba spotkań ZI	4	4	4	4	5
Liczba powołanych GR	27	20	23	17	28
Liczba spotkań GR	88	64	64	23	72

Tabela nr 19. Procedura Niebieska Karta w okresie 2017-2021. Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działań Zespołu Intersdyscyplinowego.

Pozostałe instytucje lokalne zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie, Komisariat Policji w Raszynie, Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły i instytucje kościelne, Urząd Gminy Raszyna, Rada Gminy Raszyna, sołtysi i rady sołeckie, społeczność lokalna.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą się nie tylko konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, ale również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Niepokojące jest zjawisko stałego obniżania się granicy wieku inicjacji alkoholowej młodzieży.¹¹ Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy oraz wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez kogoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich. Poniżej przedstawione zostały ogólnopolskie statystyki dotyczące populacji osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.¹² Dane zostały sporządzone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wyszczególnienie		W Polsce 37,75 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 755 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	1,8-2,6 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin		około 5.300	około 1.330	Okolo 530 osób: dorosłych i dzieci
		ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	osób: dorosłych i dzieci	osób: dorosłych i dzieci	

Tabela nr 20. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe). Opracowanie własne na podstawie danych PARP.

Jak wynika z powyższych danych szacunkowych podanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, około 2% populacji jest uzależniona od alkoholu oraz około 4% małych dzieci wychowuje się w rodzinie do której przynależy osoba uzależniona od alkoholu. Szacuje się, że w gminach o wielkości do 25 000 osób na uzależnienie od alkoholu cierpi średnio około 500 osób, około 1250-1750 osób pije szkodliwie, około 1000 osób dorosłych i ok.

¹¹ Minkiewicz A. (2001) Patologia społeczna. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 291-292.

¹² <http://www.parpa.pl/index.php/analizy-badania-raporty/statystyki>

1000 dzieci zamieszkuje wraz osobą uzależnioną od alkoholu. Niepokojącą informacją jest to, iż 3/4 osób dorosłych oraz 3/4 osób małoletnich pochodzących z rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu jest ofiarą przemocy domowej.

Problem nadużywania alkoholu występuje również w gminie Raszyn. Z pomocy społecznej z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków w 2021 roku korzystało 15 rodzin zamieszkujących gminę. W 2021 roku na pomoc społeczną osobom uzależnionym od alkoholu przeznaczono 150 004 zł z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Na terenie gminy Raszyn funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W analizowanym roku sprawozdawczym do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły łącznie 4 wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Przeprowadzono 24 rozmów interwencyjno-motywujących. Do Sądu Rejonowego w Pruszkowie Wydział Rodzinny i Nieletnich wpłynął 1 wniosek o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

W 2021 roku na terenie gminy odbyło się 14 posiedzeń, w trakcie których omawiano kwestię opiniowania wniosków na temat sprzedaży alkoholu oraz lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Raszyn i art. 12 ust. 1 i 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2021 roku na terenie gminy Raszyn 59 sklepów oraz 27 lokali gastronomicznych posiadało zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W 2021 roku tak jak w latach ubiegłych realizowany był na terenie Gminy Raszyn „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” oraz „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Raszyn” (Uchwała Rady Gminy Raszyn Nr XXXV/309/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.).

Ogółem z zaplanowanej w budżecie na rok 2021 kwoty 1 303 035,00 zł, zaangażowano 682 632,41 zł, wydatkowano 648 128,95 zł. które zostały przeznaczone na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz narkomanii. Do zadań realizowanych w ramach Programów w 2021 roku należało zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i kolejnym zadaniem było wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. działania na rzecz ograniczenia populacji osób używających środków psychoaktywnych oraz działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Punkt Konsultacyjny w Raszynie to jedna z lokalnych instytucji, która wspiera osoby współuzależnione i uzależnione od alkoholu oraz narkotyków. W tym miejscu osoby borykające się z problemem alkoholowym motywowane są do podjęcia terapii oraz udzielane jest im wsparcie w zakresie konsultacji psychologicznych.

W Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy na bieżąco udzielano konsultacji osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W Punkcie Konsultacyjnym psychoterapeutka udzieliła konsultacji 83 osobom, w tym 30 z problemem alkoholowym, 46 współuzależnionym i doznającym przemocy, 7 osobom z innymi problemami psychologicznymi. Z wyżej wymienionymi osobami odbyło się 220 godzin spotkań.

Głównym partnerem we współpracy na rzecz profilaktyki uzależnień na terenie Gminy Raszyn jest Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub Arka. Tworzy ono rozszerzone formy rehabilitacji osób uzależnionych którzy ukończyli terapię odwykową lub są w fazie podejmowania decyzji o utrzymaniu abstynencji. Praca w grupie poprzez edukację i wsparcie, uczy przede wszystkim zapobiegania nawrotom choroby oraz radzenie sobie z głodem.

Dotacja otrzymywana przez Stowarzyszenie przeznaczona była na finansowanie konsultacji terapeutycznych dla 2 grup wsparcia, dla uzależnionych oraz grupy dla współuzależnionych.

Zajęcia przy merytorycznym wsparciu terapeuty uzależnień odbywały się w poniedziałki w godzinach 17.00- 19.00 oraz w czwartki w godzinach 17.00- 20.00

Członkowie Raszyńskiego Stowarzyszenie aktywnie uczestniczyli w zlotach abstynenckich np. „Ogólnopolskim Zlocie Klonowego Liścia” w Charcicach, „Ogólnopolskim Zlocie Rodzin Abstynenckich - Tatry 2021” w miejscowości Murzasichle, „Ogólnopolskim Zlocie Trzeźwościowym - „Dni Morza” we Władysławowie oraz „Ogólnopolskim Przeglądzie Piosenki Abstynenckiej” w Karłowicach. Zorganizowało również obóz terapeutyczny w Władysławowie, w którym brali udział członkowie stowarzyszenia wraz z rodzinami potrzebującymi wsparcia terapeutycznego. Zorganizowało również wyjazd terapeutyczno- integracyjny dla całych rodzin w miejscowości Czarniecka Góra. Wszystkie wyjazdy są wykorzystywane do promocji Gminy Raszyn oraz

realizowania zadań z obszaru prowadzenia zdrowego i trzeźwego stylu życia.

Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub Arka realizuje wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Parafią Św. Szczepana w Raszynie oraz Urzędem Gminy Raszyn Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Banku Żywności SOS współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie i swoim najbliższym odpowiednich posiłków. Dlatego też pomoc trafia do ograniczonej liczby osób w najtrudniejszej sytuacji życiowej określonej w ustawie o pomocy społecznej. Członkowie Stowarzyszenia ARKA rozdawali w 2021 roku żywność dla 112 osób, co stanowi 52 rodziny.

Oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży na terenie gminy Raszyn

W okresie 2021 roku wspierano programy profilaktyczne placówek oświatowych działających na terenie Gminy Raszyn. Prowadzono programy profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży.

Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie

- przeprowadzono zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci. W zajęciach uczestniczyło 11 uczniów klas 1-3. Byli to uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie psychologiczne i karty pomocy psychologiczno- pedagogicznej (zespół Aspergera, Autyzm, ADHD, zagrożenie niedostosowaniem społecznym, zaburzenia lękowe, przemoc w rodzinie). Zajęcia odbywały się w dwóch grupach łącznie odbyło się 48 spotkań.
- przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla klas 4-8 z zakresu „ Trening budowania pozytywnej samooceny- wzmacnianie siebie”
- przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla klas 1-3 z zakresu „ Wczesna profilaktyka cyberprzemocy- Sieciowa Zagroda”
- zorganizowano wycieczkę do Torunia dla uczniów w ramach nagrody za zwycięstwo w konkursie „Rowerowy Maj”.

Szkoła Podstawowa im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Ładach

- przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla klas 1-3 z zakresu „ Wczesna profilaktyka cyberprzemocy- Sieciowa Zagroda”
- przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla klas 4-8 z zakresu „ Trening budowania pozytywnej samooceny- wzmacnianie siebie”.

Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sekocinie.

- przeprowadzono warsztaty dla klas 4-7 z zakresu „W niebezpiecznej sieci- profilaktyka cyberprzemocy, uzależnienia od internetu oraz bezpieczeństwo w social media.
- zorganizowano wycieczkę w Góry Świętokrzyskie dla uczniów w ramach nagrody za zwycięstwo w konkursie „Rowerowy Maj”.

Przedszkola na terenie Gminy Raszyn.

Przedszkolaki z wszystkich przedszkoli biorą udział w zajęciach sportowych oraz zajęciach tanecznych i ruchowo- muzycznych prowadzonych we wszystkich grupach wiekowych.

Współpracowano z placówkami prowadzącymi zajęcia wychowawcze, sportowe i kulturalne. Promowano różne formy aktywności dzieci i młodzieży poprzez finansowanie warsztatów, konkursów, zajęć sportowych.

Świetlica Środowiskowa „Świetlik” w Rybiu

W Świetlicy Środowiskowej w Rybiu wspomagano organizację zimowiska, finansowano przejazdy na wycieczki dla dzieci.

Zrealizowano również warsztaty muzyczne na rzecz dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach Sali Prób Muzycznych.

Sfinansowano również prowadzenie szeregu zajęć o charakterystyce sportowej, ogólnorozwojowej:

- zajęcia sportowe dla młodzieży,
- zajęcia piłki nożnej dla dzieci,
- zajęcia dla dorosłych mających problemy z nadwagą i kręgosłupem,
- zajęcia Nordic Walking.

Centrum Kultury Raszyn, Sołectwa Gminy Raszyn

Współorganizowano imprezy rozrywkowo– integracyjne dla mieszkańców Gminy Raszyn w Ładach, Dawidach, Podolszynie oraz w Raszynie.

Ognisko Wychowawcze w Jaworowej

W Ognisku Wychowawczym wspomagano organizację zimowisk i wypoczynku letniego, finansowano przejazdy i bilety na wycieczki dla dzieci.

Wszystkie działania kierowane do dzieci i młodzieży, dotyczą czynników chroniących je przed zachowaniami ryzykownymi w sytuacjach możliwej inicjacji spożycia środków psychoaktywnych w tym alkoholu i narkotyków.

Pieczna zastępcza

Ważnym zagadnieniem, które winno zostać poruszone w niniejszym dokumencie, jest pieczna zastępcza.

"Pieczna zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jest sprawowana w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Pieczna zastępcza zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych."¹³

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci	17	18	13	14	16
Koszt	82817	94449	97228	77149	93497

Tabela nr 21 : Ilość dzieci mieszkańców gminy Raszyn umieszczonych w pieczy zastępczej, koszty własne zadania, opracowanie własne.

Gmina współfinansuje pobyt dziecka w różnych formach pieczy zastępczej. Jest to zadanie własne gminy . W 2021r. koszty związane z realizacją tego zadania wyniosły 93 497 zł na pokrycie pobytu 16 dzieci poza rodziną biologiczną. Dzieci z gminy Raszyn zostały umieszczone w następujących rodzajach pieczy zastępczej: rodzina zastępcza zawodowa 3 dzieci; rodzina zastępcza niezawodowa: 4 dzieci ; rodzina zastępcza spokrewniona 6 dzieci; rodzinny dom dziecka: 1 dziecko; instytucjonalna pieczna zastępcza: 1 dziecko; placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego: 1 dziecko. Ilość dzieci pozostających w pieczy zastępczej na przełomie lat pozostaje na podobnym poziomie.

¹³ <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/co-jest-pieczna-zast%C4%99pcza>

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizie SWOT poddawane są nie tylko przedsiębiorstwa, ale również powiaty oraz gminy. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia w zakresie wspierania rodziny przez władze samorządowe gminy Raszyn. W analizie odnoszono się do szeroko rozumianych kwestii społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności GOPS, policja, sąd, PCPR)</p> <p>Oferta sportowa, kulturalno oświatowa, dobra baza lokalowa (świetlice, boiska, place zabaw, biblioteka)</p> <p>Placówki służby zdrowia na terenie gminy</p> <p>Bardzo dobra baza oświatowa na terenie gminy</p> <p>Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny</p> <p>Funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny i Raszynskiej Karty Dużej Rodziny</p> <p>Kampanie społeczne poświęcone zagrożeniom i problemom rodzinach</p> <p>Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny</p> <p>Wsparcie asystenta rodziny w rodzinach dysfunkcyjnych</p> <p>Tworzenie warsztatów umiejętności wychowawczych tj. szkoła dla rodziców, terapia indywidualna</p>	<p>Wysokie koszty utrzymania w rodzinach</p> <p>System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń rodzinnych i socjalnych)</p> <p>Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym – ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę</p> <p>Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań komunalnych, socjalnych, chronionych, żłobków, itp.</p> <p>Mała ilość placówek wsparcia dziennego i ośrodków wsparcia na terenie gminy</p> <p>Niedostateczna liczba NGO działających na rzecz dziecka i rodziny</p> <p>Ograniczona liczba miejsc w przedszkolach</p> <p>Ośłabienie funkcji rodzicielskich i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych</p> <p>Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych</p>

<p>Wprowadzenie programów dla dzieci i młodzieży w szkołach m.in. szczepienie HPV, nauka pływania</p> <p>Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych</p> <p>Realizacja programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”</p> <p>Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych</p>	<p>Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych</p> <p>Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci</p> <p>Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie</p> <p>Mentalność małych środowisk – stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów</p> <p>Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych</p> <p>Zbyt duże obciążenie pracą pracowników instytucji pomocowych</p> <p>Przedłużające się procedury podczas postępowań w sądzie</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>Polityka państwa wspierająca rodzinę 500+ 300+, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy</p> <p>Poprawa jakości funkcjonowania rodziny</p> <p>Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia</p> <p>Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Większe szanse uzyskania zatrudnienia</p> <p>Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z psychologiem, pedagogiem</p>	<p>Zanik więzi i tradycji rodzinnych „szybkie tempo życia”</p> <p>Rozszerzanie zjawisk patologicznych (agresja, przemoc, uzależnienia)</p> <p>Moda na „wychowanie bezstresowe” – bez zasad i wymagań</p> <p>Konsumpcyjny styl życia</p> <p>Oslabienie wartości rodzinnych, zanik więzi rodzic – dziecko</p> <p>Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców</p> <p>Rozszerzenie kręgów ubóstwa (również wśród rodzin pracujących)</p> <p>Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej –</p>

<p>Realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia</p> <p>Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę</p> <p>Rozszerzanie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy</p> <p>Promocja zachowań prorodzinnych i realizacja programów osłonowych na rzecz rodziny</p> <p>Rozwój wolontariatu</p>	<p>zjawisko „dziedziczenia biedy”</p> <p>Braki kadrowe w instytucjach pomocowych</p> <p>Wypalenie zawodowe pracowników socjalnych</p> <p>Polaryzacja społeczeństwa – zwiększenie dystansu między biednymi a bogatymi</p> <p>Starzenie się społeczeństwa</p> <p>Uzależnienia rodziców od substancji psychoaktywnych</p> <p>Znaczny wzrost sięgania przez dzieci i młodzież po dopalacze</p>
---	--

Dane dotyczące Programu

Miejsce realizacji programu	Gmina Raszyn
Adresaci programu	Rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodzinnych (konflikty, przemoc, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo)
	Rodziny przeżywające trudności wychowawcze
	Rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (choroba i niepełnosprawność)
	Rodziny wychowujące dzieci w wieku do 3 lat
	Rodziny wielodzietne
	Rodziny niepełne
Koordinator programu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie
Realizatorzy programu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie
	Komisariat Policji w Raszynie
	Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Pruszkowie
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raszynie
	Placówki oświatowe z terenu gminy Raszynie
	Centrum Kultury Raszynie
	Gminny Ośrodek Sportu
	Biblioteka Publiczna w Raszynie
	Kuratorzy zawodowi i społeczni
	Parafie i organizacje pozarządowe
	Służba zdrowia
	Rady sołeckie
Źródła finansowania programu	Środki własne gminy Raszyn
	Dotacje celowe z budżetu państwa
	Środki pochodzące z funduszy unijnych
	Środki partnerów współrealizujących program
	Środki pozabudżetowe

Cele programu

Cel główny: Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie rodziny w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych jej członkom.
- 2) Pomoc rodzinie w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych oraz zapobieganie powstawaniu ich w przyszłości.
- 3) Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

CEL GŁÓWNY Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzina przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji		
I CEL SZCZEGÓŁOWY Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny		
Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba i formy udzielonych świadczeń; liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą społeczną
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe	liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem
3. Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym, naukowym i sportowym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Raszyn	liczba osób objętych wsparciem stypendialnym w tym: socjalnym, naukowym, sportowym
4. Zabezpieczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych wsparciem
5. Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem
6. Zwiększenie dostępu do lokali mieszkalnych	Gmina Raszyn	liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie gminy
7. Realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba wydanych kart

CEL GŁÓWNY Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji

II CEL SZCZEGÓŁOWY Pomoc rodzinie przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej

Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Zapewnienie usługi asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
2. Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy	liczba rodzin zagrożonych kryzysem, ilość Niebieskich Kart
3. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki Uzależnień, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia	liczba dzieci/ rodzin objętych programem profilaktyki, liczba rodzin/osób korzystających z terapii
4. Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego, w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo -wychowawcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Konsultacyjny Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	liczba osób korzystających z poradnictwa liczba udzielonych porad liczba podmiotów udzielających wsparcia
5. Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe, Biblioteki, Centrum Kultury Raszyn, Gminny Ośrodek Sportu	liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych
6. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przemocy domowej	Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki	zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

CEL GŁÓWNY Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji

III CEL SZCZEGÓŁOWY Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Policja, Sąd Rodzinny, Kuratorzy Sądowni, Punkt Konsultacyjny</p>	<p>liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, liczba udzielonych informacji</p>
<p>2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz z instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki uzależnień i przemocy, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Policja, Sąd Rodzinny, Kuratorzy Sądowni, Punkt Konsultacyjny.</p>	<p>liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny</p>
<p>3. Prowadzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego</p>	<p>Gmina Raszyn, Ognisko Wychowawcze w Jaworowej, Świetlica Środowiskowa "Świetlik"</p>	<p>liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w placówkach</p>
<p>4. Tworzenie i rozwój placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków i placówek opieki przedszkolnej</p>	<p>Gmina Raszyn</p>	<p>liczba placówek, liczba dzieci uczęszczających</p>
<p>5. Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>liczba umieszczonych dzieci wysokość poniesionych wydatków</p>

Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2023-2025 będą:

- ✓ budżet Państwa,
- ✓ budżet gminy Raszyn,
- ✓ środki celowe funduszy krajowych,
- ✓ fundusze Unii Europejskiej
- ✓ inne źródła.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie rocznych planach budżetowych lub zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej.

Wskaźniki monitorujące

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę złożonych wskaźników. Informacje te będą przedkładane na wniosek Wójta lub Rady Gminy Raszyn. Monitoring posłuży głównie do:

- kontroli postępu realizacji założonych celów,
- oceny zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań,
- porównania zgodności osiągniętych rezultatów z przyjętymi celami,
- weryfikacji efektywności wykorzystania środków na realizację określonych celów.

W zależności od potrzeb Program będzie podlegał ewaluacji.

Gminny Program Wspierania Rodzin dla gminy Raszyn na lata 2023-2025 zakłada polepszenie warunków życia rodzin zamieszkujących gminę. Efektywna polityka społeczna powinna przede wszystkim pełnić funkcję prewencyjną i stwarzać optymalne warunki dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Część problemów występujących na terenie gminy Raszyn, takich jak stopniowo malejący przyrost naturalny, to aktualnie problem ogólnopolski. Wiele badań naukowych wskazuje na fakt, iż to dom rodzinny jest czynnikiem decydującym o dalszym rozwoju osobowościowym i światopoglądowym nastolatka. Komunikaty medialne oraz wpływ rówieśników mogą w wielu przypadkach negatywnie oddziaływać na nieustannie kształtującą się osobowość młodego człowieka, a to z kolei będzie przejawiać się w ryzykownych zachowaniach nastolatków. Władze lokalne powinny w sposób szczególny zadbać o małoletnich pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z przeprowadzonych analiz wynika, że władze gminy Raszyn poprawnie identyfikują występujące problemy społeczne oraz oferują duże wsparcie opiekuńcze skierowane do osób bezrobotnych oraz rodzin narażonych na wykluczenie społeczne. Niezwykle istotna jest współpraca pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami pozarządowymi oraz lokalną wspólnotą.

Należy pamiętać, że program został utworzony na takim poziomie ogólności by władze gminy Raszyn mogły dostosowywać swoje działania do zmieniających się warunków społecznych, pamiętając o tym, że główne cele programu nie powinny zostać naruszone. Etapem wieńczącym powinna być ewaluacja programu, która pozwoli określić użyteczność podjętych działań.

Gminny Program Wspierania Rodzin dla Gminy Raszyn zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co może przyczynić się do zahamowania procesu umieszczania dzieci poza rodziną naturalną. Spodziewanym efektem ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.